

De parallelle arbeidsmarkt biedt een menselijk perspectief op het thema werk, zegt Auke Blaauwbroek namens Start Foundation. 'Laat mensen alsjeblieft iets bijdragen aan de samenleving omdat ze dat heel graag willen.' Maar de parallelle arbeidsmarkt mag niemand op de reguliere arbeidsmarkt verdringen. 'We moeten werk creëren dat maatschappelijk zinvol is en waar de markt of de overheid op dit moment geen geld in steekt.'

Auke Blaauwbroek leidt programma Start Foundation

‘Parallele arbeidsmarkt heeft een menselijk perspectief’

Start Foundation heeft een advies naar het nieuwe kabinet gestuurd over de parallelle arbeidsmarkt én een nieuw persoon aangesteld om het programma te promoten. Auke Blaauwbroek vertelt waarom hij fan is van de parallelle arbeidsmarkt. ‘Geef maatschappelijke ondernemers de kans om te investeren in een arbeidsmarkt die mensen vooropstelt.’

Tekst: Stan Verhaag

Waarom bent u fan van de parallelle arbeidsmarkt?

Auke Blaauwbroek: ‘Als bestuurders in de arbeidsmarktregio’s zijn we al sinds 2014 bezig om die arbeidsmarkt regionaal opnieuw op te bouwen. Zoals in het SCP-rapport van twee jaar geleden te lezen viel, is de Participatiewet op de regionale schaal niet zo goed gelukt. Ik vind het prima dat er gebouwd wordt aan dat systeem, maar als het onvoldoende werkt, dan is het ook goed om er een ►

Het Mobiliteitsplatform ‘SD Op Weg’ helpt projecten rondom mobiliteit op Schouwen-Duiveland (verder) op weg en zoekt daarbij naar verbindingen, gemeenschappelijke oplossingen en nieuwe kansen, om al werkend te komen tot een ‘eilandelijk mobiliteitsnetwerk’.

ander perspectief tegenaan te zetten. De parallelle arbeidsmarkt is dat andere perspectief. In mijn ogen is het een uitstekend instrument om zoveel mogelijk mensen op een zinvolle manier aan de slag te laten gaan.

'De parallelle arbeidsmarkt biedt een menselijk perspectief op het thema werk. Op de normale arbeidsmarkt geldt een economische benadering: we moeten werk verrichten om geld te kunnen verdienen en om zo de economie draaiende te kunnen houden. Kan iemand echter geen werk verrichten – bijvoorbeeld omdat je een beperking hebt of omdat je te lang buitenspel hebt gestaan –, dan is het heel moeilijk om op de reguliere arbeidsmarkt terecht te komen.

'Met de parallelle arbeidsmarkt willen wij het perspectief omdraaien: benader werk niet vanuit een economisch perspectief, maar vanuit het mensperspectief. Zorg ervoor dat iedereen die wil en kan werken ook daadwerkelijk aan het werk gezet wordt. Niet vanuit een werkvoorzieningsidee, maar vanuit het idee:

'We hebben de wind mee. In een economie die op springen staat, moeten we daar gebruik van maken'

"Laat mensen alsjeblieft iets bijdragen aan de samenleving omdat ze dat heel graag willen." Daarom willen we een parallelle arbeidsmarkt opzetten – zonder dat mensen op de reguliere arbeidsmarkt verdrongen worden. We moeten dus werk creëren met elkaar dat maatschappelijk zinvol is en waar de markt of de overheid op dit moment geen geld in steekt. In hoeverre dat lukt, bepaalt het succes van de parallelle arbeidsmarkt.'

Wordt die parallelle arbeidsmarkt al ergens op zo'n manier in de praktijk gebracht dat u er blij van wordt?

'Jazeker, hij functioneert al op de vijf plekken die in het zonnetje zijn gezet door de WerkInnovatiePrijz 2020. In samenspraak met nota bene Cedris had-

den we een *challenge* uitgeschreven, een wedstrijd dus. Er werden maar liefst zestig projecten ingediend. Als jury hebben we daar vijf projecten uitgepikt die een bedrag mogen besteden aan het opzetten van een project. Een ervan is in Drachten en wordt door Caparis uitgevoerd. Hier haalt een bedrijf zonnepanelen uit elkaar die niet meer gebruikt worden en de materialen worden hergebruikt. Daar is de markt nog niet op ingespeeld, dus dat vinden wij een mooie vorm van zinvol maatschappelijk werk voor mensen die tot nu toe aan de zijlijn stonden. In Delft loopt een project rondom Werkse! Ook zijn er projecten op Schouwen-Duiveland, in Eindhoven bij Ergon, en bij Pantar in Amsterdam.'

Wat is de succesfactor van de parallelle arbeidsmarkt?

'Dat mensen het gevoel hebben dat ze weer een bijdrage kunnen leveren aan de samenleving. Dat ze dus weer gezien en gewaardeerd worden. Dat vind ik het allerbelangrijkste.'

U zei zojuist terloops dat u de InnovatieWerkPrijz nota bene samen met Cedris heeft georganiseerd. Hoezo 'nota bene'?

'Omdat u van *SW-Journaal* bent en ik de link met Cedris wilde benadrukken. Het ligt dicht bij jullie.'

Betekent dat ook dat de parallelle arbeidsmarkt en de SW zich prima verhouden met elkaar? Er is dus geen sprake van verdringing?

'Sterker nog, veel SW-bedrijven dragen de parallelle arbeidsmarkt een warm hart toe, omdat we in elkaars verlengde actief zijn. Waar SW-bedrijven formeel de opdracht hadden om mensen klaar te maken voor de reguliere arbeidsmarkt of voor hen een beschutte werkplek te

bedenken, willen wij met de parallelle arbeidsmarkt een plek vinden tussen de reguliere arbeidsmarkt en de beschutte werkplek in. Dat is ook het domein waar SW-bedrijven in opereren. We zitten dus in elkaars verlengde.

'Een organisatie als Cedris is ook op zoek naar manieren om te innoveren, om niet alleen via subsidie te hoeven werken. Officieel mogen ze dat niet, maar via de parallelle arbeidsmarkt kunnen ze de samenwerking zoeken met bedrijven om nieuw werk te creëren voor mensen die nog net niet kunnen meedraaien op de reguliere arbeidsmarkt. Het moet dus wel nadrukkelijk gaan om *nieuw* werk, zodat verdringing wordt voorkomen. Vandaar ook dat we juist deze vijf projecten ondersteuning geven. Het gaat steeds om de vraag: Wat is maatschappelijk zinvol werk? Wat is volgens de maatschappij werk waar extra handjes voor nodig zijn? En waar wil je als maatschappij dus ook geld aan uitgeven? De volgende stap is dan om te ontdekken waar dat geld vandaan moet komen.'

Van het nieuwe kabinet!

'Nee, dat zal niet gebeuren.'

O nee? Maar het *whitepaper* over de parallelle arbeidsmarkt dat u in januari publiceerde, bevatte nota bene adviezen aan het nieuwe kabinet.

'Dat klopt. Wat wij graag willen, is dat het nieuwe kabinet de wet- en regelgeving verruimt. De Participatiewet biedt gemeenten op dit moment niet of nauwelijks de mogelijkheid om mensen aan het werk te zetten in publiek-private constructies. Doen gemeenten dat wel, dan worden ze op dit moment nog gekort op de BUIG-gelden die ze van het Rijk ontvangen voor mensen in de Participatiewet. Wij zeggen: "Creëer op zijn minst experimenteerruimte voor gemeenten om een publiek-private samenwerking aan te gaan en zo mensen aan het werk te krijgen."

Hoezo komt het geld niet van het nieuwe kabinet?

'Er is weinig nieuw geld vrijgemaakt voor

de arbeidsmarkt, zo valt mij op. Ik heb in het regeerakkoord gezocht naar eventuele sporen van de initiatiefwet die de SP en het CDA begin 2021 indienden en die brede steun kreeg in de Tweede Kamer, maar heb er niets van kunnen terugvinden. Ik neem daarom aan dat het kabinet dit thema overlaat aan de Tweede Kamer bij de behandeling van de najaarsbegroting. Dan zou het idee van sociaal ontwikkelbedrijven verder uitgewerkt kunnen worden. Hoe dan ook is men het er in de Kamer vrijwel unaniem over eens dat het afbouwen van de SW in 2015 een volstrekt verkeerde keuze is geweest. We moeten op zoek naar een nieuwe invulling van de SW, vindt men. En of dat dan de vorm krijgt van een sociaal ontwikkelbedrijf is of een partner op de parallelle arbeidsmarkt, dat is aan Den Haag.

'Maar eerlijk gezegd *hoeft* het geld ook niet uit Den Haag te komen. Wij vinden het veel belangrijker dat er maatschappelijke ondernemers zijn die zelf bereid zijn om te investeren in de parallelle arbeidsmarkt, omdat je daarmee een *drive* creëert die losstaat van politieke besluitvorming – wat meteen de duurzaamheid vergroot.

'Het risico van Haagse financiering illustreer ik graag aan de hand van een vergelijking met de basisbanen. Die zijn een variant op de bekende Melkertbanen uit de jaren negentig. Stel dat er na de gemeenteraadsverkiezingen nieuwe gemeenteraden aantreden die een andere visie hebben op basisbanen, dan wordt daar net zo makkelijk weer de stekker uitgetrokken. Vandaar dat wij pleiten voor het laten meedoen van private partners op de parallelle arbeidsmarkt, want zij hebben er belang dat hun investeringen rendement opleveren. Tegen de lokale overheden zeggen we dan ook: "Zet de gelden die je nu kwijt bent aan uitkeringen in om mensen aan het werk te helpen in zo'n publiek-privaat gefinancierde baan op de parallelle arbeidsmarkt."

Bent u nog steeds tevreden over de term 'parallelle arbeidsmarkt'?

'Het is een term die we zo langzamerhand al zo vaak gebezigd hebben dat hij voor ons vanzelfsprekend is. Wat hij goed

aangeeft, is dat er naast de reguliere arbeidsmarkt een tweede arbeidsmarkt zou kunnen bestaan en net zo veel waarde heeft als de reguliere arbeidsmarkt.'

Hoe ziet het programma van Start Foundation eruit?

'We werken aan de hand van vier lijnen. De eerste houdt in dat we met goede voorbeelden laten zien dat de parallelle arbeidsmarkt levensvatbaar is. De tweede lijn is dat we externe onderzoeksbureaus een MKBA laten maken, een maatschappelijke kosten-batenanalyse, omdat we weten dat baten vaak ergens anders terecht komen dan alleen in het economische domein en dat willen wij graag zichtbaar maken. Ten derde hebben we in samenwerking met Hogeschool Rotterdam en Hogeschool Utrecht twee lectoren ingehuurd die met ons gaan kijken waar mogelijkheden zijn om wet- en regelgeving aan te passen, zodat we met heel concrete voorstellen kunnen komen. De vierde en laatste lijn is stakeholderbeïnvloeding, waarbij we willen laten zien dat de parallelle arbeidsmarkt een heel normale arbeidsmarkt is. En hopelijk kunnen we dat gepaard laten gaan met een positievere beeldvorming rondom SW-bedrijven. Wat al helpt, is als we ze "sociaal ontwikkelbedrijven" gaan noemen. Dan is de SW niet meer een sector voor mensen die nergens anders meer terecht kunnen – zoals het imago lange tijd en ten onrechte was –, maar een sector die mensen ontwikkelt richting een zo normaal mogelijke arbeidsmarktplek. En of dat dan de parallelle of de reguliere

is, maakt ons niks uit.'

Wat zou u zelf als eerste veranderen aan de wet- en regelgeving als u staatssecretaris was geworden in Rutte IV?

'Als ik een voorzichtig politicus was, zou ik de regio's en de steden meer ruimte geven om te experimenteren met andere vormen van arbeid. En als ik een doldrieste politicus was en ik had politieke steun, dan zou ik anders kijken naar de arbeidsmarkt en de menselijke kant daarvan benadrukken. Dan zou ik dus volop ruimte bieden aan de parallelle arbeidsmarkt.'

De SW heeft de wind mee, zoals u zegt. Geldt dat ook voor de parallelle arbeidsmarkt?

'Ja, dat denk ik wel. Ik heb vorige week in de Achterhoek een presentatie gegeven voor "systeembouwers", dus wethouders, vakbondsmensen, werkgevers, UWV, enzovoort. Ik stelde ze een strikvraag: "Als ik u vraag of u een economisch gerichte arbeidsmarkt wilt vormgeven of een mensgerichte arbeidsmarkt, wat kiest u dan?" Alle handen gingen de lucht in voor de mensgerichte aanpak. Maar ondertussen zijn ze allemaal bezig met de economisch gerichte arbeidsmarkt, zo maakte ik ze duidelijk. 'We hebben de wind dus mee, want in het bedrijfsleven wordt een brede welvaartsdiscussie gevoerd en in de hele samenleving gaat het erom dat iedereen kan meedoen. In een economie die op springen staat, zoals de huidige, moeten we daar gebruik van maken.' ■

Wie is Auke Blaauwbroek?

Auke Blaauwbroek werkt sinds 1999 bij de FNV, al was hij er even tussenuit omdat hij wethouder werd in Tilburg (en daarmee ook voorzitter van het bestuur van de Diamant-groep). Voordat hij bij de FNV aan de slag ging, werkte hij enkele jaren in het bedrijfsleven als adviseur (onder andere voor een SW-project). Zijn eerste baan was docent Nederlands op een hbo. Op dit moment is hij in drie arbeidsmarktregio's bestuurder voor de vakbeweging: Zuid-Oost Brabant, Noord-Oost Brabant en Helmond-De Peel. 'In mijn hoedanigheid van FNV-bestuurder had ik al vaker contact gehad met Jos Verhoeven, directeur van Start Foundation,' zegt Blaauwbroek. 'Toen hij me benaderde om namens zijn stichting het programma parallelle arbeidsmarkt te leiden, heb ik meteen ja gezegd.'